

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

Nou concurs d'aviació

EN CANALEJAS:—¡Fugim, nois, que aquets aeroplans porten molt males intencions!...

MAURICI BERTEAUX

MINISTRE DE LA GUERRA DE FRANSA,
mort en la catàstrofe ocorreguda a París
el passat diumenge.

LA SETMANA

PER lo que's veu, hi ha a Europa camins que tenen *jettatura*. El que de la ciutat del Sena va a la vila del Manzanares n'es, evidentment, un. D'ara endavant no's dirà: París-Madrid, sense veure surgir al mateix temps un quadro de mort y de llàgrimes.

¿Qui ha oblidat el famós concurs d'automòbils del 24 de Maig de 1903? Entre París y Madrid havien de correr, aquell dia, disputantse quantiosos premis, els més anomenats automobilistes de Fransa. Totes les mirades del món estaven fixes en l'ampla carretera internacional. Però, apenes comensada la carrera, tot just sortits de Versalles els intrepids corredors, el Govern francès, horroritzat, se veia obligat a ordenar telegràficament la suspensió de la festa. Catorze morts jeien ja, mutilats, en un reduït tros del trajecte; setze ferits gravíssims eren transportats als hospitals per les ambulancies, sabiament previngudes. La fórmula «París-Madrid» s'havia, per sempre més, cobert de sang.

Y heus aquí que vuit anys després, el passat diumenge, quasi dia per dia, se repeteix la catàstrofe. Però aquest cop no's tracta d'automòbils, sinó d'aeroplans. Escullint també el trajecte «París-Madrid» y brindant al guanyador un premi de 100.000 francs, el diari *Le Petit Parisien* havia organitzat un concurs d'aviació, pera'l qual s'havien inscrit vint homes d'aquells «que volen», entre ells els nostres coneguts Mamet y Gibert, el primer y el darrer que, fins ara, han volat a Barcelona.

Ab arreglo al programa trassat, els aeroplans, com hem dit, devien comensar a sortir del camp de maniobres d'Issy-les-Moulineaux a les 5 del matí del diumenge. Plens de gent els encontorns de l'immensa pista, situada a les portes de París, se dona la senyal y alsa el vol el primer aparell. Dos o tres, ab no gaire fortuna, el segueixen, y a les 6 y 30 minuts arriba el torn an en Train.

L'aviador, tripulant un monopla ideat per ell, y que per cert havia de servir de tipus pera'ls aeroplans de marina, fa sobre el camp algunes evolucions visiblement insegures. De prompte la gran màquina vacila, s'inclina, vira ab un moviment ràpid, y, com un colossal aucell ferit de mort, va a caure enfront de la tribuna oficial, damunt d'un grup aont hi ha ministres, generals, el prefecte de policia, alts funcionaris...

Un crit d'horror s'aixeca de tots els ambits del camp. ¿Què ha succeït?... Una tragedia horrible. El president del Govern y ministre de l'Interior, M. Monis, està gravíssimament ferit; M. Bertheaux, ministre de la Guerra, es recullit mort y espantosament trossejat; M. Deutsch, gran protector de la navegació aèria, resulta també ab graves ferides...

Inutil dir que immediatament va ser suspès el raid y desallotjat el camp de desolació aont tals horrors s'acabaven de veure. Mes també hi ha que fer constar que hores després s'acordava continuar l'interrompuda festa, ab pocs aviadors, es cert, però no ab menys empenyo, per part d'ells, en guanyar, volant, els 100.000 francs oferts per *Le Petit Parisien*.

Com que aquet novíssim sport té, entre'ls homes, molts admiradors entusiastes y irreflexius—lo mateix que les llums ne tenen entre les papellones y els soldats de caballeria entre les criades de servei—pera no crearnos antipaties no direm que l'aviació, ab la catàstrofe d'Issy, hagi rebut un cop de mort.

El que sí, indubtablement, l'ha rebut es el pobre M. Bertheaux, simpatic *amateur* de tots els sports y ministre de la Guerra de Fransa.

PIF-PAF

Els dos lerroouxismes

(CONVERSA DE MADRID)

ER lo que'm dieu—comentà el meu bon amic madrileny, jove de grans meritis, a qui espera un pervindre falaguer,—per lo que'm dieu veig que'l lerroouxisme representa a Barcelona forses socials oposades a les que representa a Madrid. A Barcelona es tot lo contrari d'un partit d'intellectuals, perquè es essencialment un partit de proletaris. El lerroouxisme català, que ha hagut d'apoiarse sobre tot en masses de poble elementals, ineducades, ha hagut de recórrer al simplicitisme acratí de les negacions, de quatre principis desnús, fàcils a l'intel·ligència primitiva de la multitut y aptes pera esser exposats en imatges, en plasticismes llampants y suggestius. D'aquí aquelles famoses proclames de rebelió, que se sabende memoria els adeptes del capdill. La plebs no vol complicacions de programat, ni refinaments d'ideal. Fa més la forsa de tres paraules dites a crits que la disquisició més sabia contra un règim.

En cambi a Madrid el lerroouxisme quasi es avui una moda dels intellectuals. Repareuho. A l'Ateneu, per exemple, en Lerrooux compta ab més admiradors que entre'ls proletaris. Es que avui els treballadors madrilenys formen un dels nuclis més seriosos de la política espanyola; y el seu home, com es sabut, es en Pau Iglesias, separat avui diametralment d'en Lerrooux. Es veritat que, aleshores de la candidatura d'en Pau Iglesias pera diputat, l'intel·lectualisme de Madrid, en general, va adoptar aquet sant y senya: «Voteu en Pau Iglesias». Però avui l'intel·lectualisme madrileny té pera en Lerrooux una admiració consemblant a la que inspiren encara a certes gents en Maura o en Cierva. Es una admiració a l'*homme à poigne*, que diuen els francesos, a l'unic home capas, en un moment donat, de totes les energies, fins a costa de tot dret, natural o escrit.

No cal fer enumeracions. Quasi tota la llista dels intellectuals madrilenys, singularment els joves, sent aqueix lerroouxisme. En Lerrooux, pera ells, es la única possibilitat de revolució, y per tant de cambi radical qui ens tregui de l'Espanya present. L'accepten més com a medi que com a fi. Y si hem de dir la veritat, la mateixa falta d'escrupols de que s'acusa a alguns elements del lerroouxisme està molt lluny de perjudicar aqueix prestigi d'en Lerrooux; més aviat li accentua la seva condició d'home d'energies, ja que la qualitat dels politics forts consisteix en posarse a sí mateixos per sobre la llei, y l'immortalitat esdevé aleshores robustesa d'ànima. No, no parlo del maquiavelisme. Però, dieu-me: ¿es que, per exemple, aquell democratism romà que acapdillaren primer Marius y després Cesar no venia a esser essencialment un partit d'immorals, d'homes de disbauxa, a lo Catilina o Dolabela, corromputs y arrivistes, que no reparaven en medis? Contra ells res podia el vell republicanisme auster de Roma, tan consemblant, en molts punts, a la nostra Esquerra catalana d'avui. ¿Es que, en un altre exemple, Mirabeau, l'home més fort del primer moment de la revolució francesa, no era, per essencia, un immoral, en tots els sentits de la paraula, ja que la seva anomenada venalitat sembla fins avui ben justificada? Els dantonistes, que contribuïren més que ningú an el moment decisiu d'aquella gran revolta, eren, en gran part, homes tarats, com es ben sabut de tothom. Y després Napoleon, com a exemple capital, era un home d'escrupols? Ho era el mateix Cromwell, assassí de les multituts de Dublin?

A Madrid, l'austeritat d'en Pi y d'en Salmeron està avui representada per l'agrupació socialista y la persona d'en Pau Iglesias. No parlo d'altres figures, com la de l'Azcarate, que pertanyen encara an aquell republicanisme auster de la tradició, republicanisme auster que no va lograr ni un trist moviment de poble, en aquesta Espanya ont les úniques intenciones republicanes continuaven fonamentantse en la fonda immoralitat dels pronunciaments, estil Ruiz Zorrilla.

Quan en Lerrooux vingué a Madrid ab motiu de lo de l'aigua, la cal, el guix y el ciment, aquesta joventut ateneïsta va oferirli el saló de l'Ateneu pera defensarse. Si en Lerrooux no parlà a l'Ateneu va esser simplement perquè no volgué. Ja veieu que la mateixa incongruència entre l'home y el local ont havia de parlar, prova abastament la solidaritat entre intellectuals y *vollitú*, això es, la sumissió dels homes de cultura ideològica a la sobirania masculina d'unà «voluntat».

Aquesta es avui, a Espanya, la bifurcació capital de les nostres forses republicanes. L'entrada de l'Esquerra catalana en la conjunció ha completat la divergència. A un costat queden, doncs, units per secretes simpaties, les plebs immigrades de Catalunya y els elements que'n direm nacionalistes madrilenys. A l'altre costat, els nacionalistes de Catalunya, units ab els elements castellans que més afinitat nadiua tenen ab ells, per la concepció «catalana» de la república y de la revolució. Ja no pot parlar-se de lluita ètnica, perquè catalans y castellans estem ajuntats en una mateixa obra de puritanisme republicà. Però... ¿lograrem imposar aquet puritanisme per sobre les gosadies, gallardament desproveïdes de tot escrupol, que mostren els adversaris? ¿Podrem coordinar un dia, encara que sia temporalment, les dues forses, en be del fi unic y comunal, com sol ferse en la vetlla de tota revolució? Els esdeveniments poden sorprendre'ns a tots. Les revolucions no venen a època prevista y fixada, sinó en el moment més inesperat. Y els partits y els homes de la monarquia s'agoten... ¿Qui sab, qui sab?

GABRIEL ALOMAR

Un "suelto" de España Nueva

HOMENAJE A ALOMAR

En el Congreso se ha hablado ayer de una fiesta que en honor del gran poeta Gabriel Alomar están organizando los elementos republicanos e independientes de Madrid.

Como es sabido, Alomar ha desarrollado en Cataluña una labor política y literaria digna de las mayores alabanzas. Es muy justo, por tanto, que se le tribute un homenaje adecuado a sus indiscutibles méritos.

Se quiere que la fiesta se celebre en la próxima semana. Consistirá en un almuerzo ó en una merienda al aire libre, y se invitará a ella a todos los centros intelectuales y políticos que simpatizan con la obra del insigne escritor.

Ya daremos más detalles de este proyecto, que será, seguramente, de un éxito grandioso.

Así lo permite asegurar el gran número de admiradores con que Alomar cuenta en Madrid.

El servei militar

ELS vells partits democratics que per tot Europa se constituïren en la primera meitat del passat segle eren completament oposats al servei general obligatori que'ls partits esquerrans de les darreries del mateix segle posaren en els seus programes. «La democracia—diu en Pi y Margall en un dels seus articles—demanava abans l'abolició dels exercits permanents. Quan transigí ab ells, els volgué voluntaris. Tronà eloqüentment contra les quintes. El servei obligatori no l'admetia més que en temps de guerra. La guerra no la considerava justa més que contra agenes invasions.»

Després de la guerra franc-prussiana de 1870 la follia dels armaments feu víctimes a les nacions. L'exemple de Prussia fou seguit per la majoria de les potencies, y s'organisaren grans contingents militars. Pera disposar de tots els soldats que's necessitaven, sense establir privilegis de casta ni de fortuna, se defensà'l servei general obligatori, del qual foren els més ardents defensors els partits lliberals y republicans.

Als partidaris del servei voluntari en temps de pau se'ls considerava com a idealistes que no tenien noció de la realitat. Els tecnicos militars, ademés, expressaven un marcat despreci pel voluntariat, al qual declaraven de baixa valua moral y guerrera. Sovint se deia als partidaris del servei voluntari: «Això es una antigalla! Totes les nacions tenen, o estan a punt de tenir, el servei general obligatori. Es veritat que a Anglaterra hi ha encara el servei voluntari; però totes les persones enteses estan en contra, y molt aviat el servei obligatori triomfarà.»

Doncs be: les coses no van per aqueix camí. Avui els més eminents tecnicos militars critiquen durament els greus defectes de l'exercit obligatori, y demanen un exercit professional a base del voluntariat. Els partits esquerrans ja no's mostren tan incondicionalment partidaris com vint anys enrera del caracter obligatori del servei militar.

Aquesta situació present del problema de l'exercit s'ha posat de manifest a Espanya ab motiu del projecte del govern d'en Canalejas, en el qual se barreja el servei obligatori y les redempcions a metallic, aplicades aquestes a l'escursament del temps d'estada en files y a les condicions del servei.

Temps enrera, llevat dels federals, el republicanisme espanyol estava pel servei general obligatori. No aixís avui. Darrerament, els di-

versos partits republicans han declarat en el Congrés les seves preferencies pel voluntariat, acceptant el caracter general y obligatori del servei militar solament com un mal menor. Y *El Liberal*, de Madrid, escriu:

«Nos ha complacido en extremo el ver cómo los republicanos van dando de mano al tópico de que estuvieran prendados durante un cuarto de siglo. Tiende, pues, a desaparecer por ese lado uno de los estancamientos en que se hallaba detenida una gran parte de la democracia española.»

Aquets fets són ben significatius.

R. y V.

La tasca dels governs

ES terres espanyoles estan aprofitades solsament en menys de la seva quarta part, mentres a Fransa treuen profit de quasi totes; una hectaria de terra espanyola sembrada de cereals dona menys de la meitat de lo que produeix una hectaria de terra francesa; de les regions més fertils emigren la gent del camp cap a terres argentines, perquè amarant de suor les fertils terres espanyoles apenes si poden menjar els treballadors un miserable *gazpacho*. Y mentres a casa nostra hi estem cada dia més amples, perquè la vida s'hi fa impossible, els governs espanyols somnien en fantàstiques expansions y en riquesses aventures.

El cas ens recorda el d'un botigueret del carrer de San Antoni Abad que va heredar una torre a Horta. Cuidant amorosament la botiga, el senyor Tomàs havia lograt reunir una bopica fortuna. Al ferse amo de la torreta va agafar la deria de que la nova finca podria esser l'agradós hostatge de sa vellesa, y que fins podria treure una bona rendeta dels terrenys que l'enrotllaven. Comensa a ferhi obres y a gastarhi diners, descuidant mentrestant la botigueta del carrer de Sant Antoni, que sense la presencia y l'interès de l'amo anà perdent parroquia. Com més diners gastava a la terra menys calaix feia a la botiga, y el dia que va passar balans va trobarse arruïnat.

Nosaltres també tenim la mania de la torre a... el Marroc, y mentres allí ens gastem els diners, a Espanya ens anem empobrint. Quan ens n'adonarem no tindrem torre ni botiga.

El pressupost de gastos puja cada any d'un modo esfereïdor, però els auments són tan sols en les partides no reproductives. Les noves cargues consignades en els ingressos no serveixen pera dotar al país de noves vies de comunicació, sinó pera inventar nous gastos inútils. Lo que'ns podria donar en son interès, ho tenen els governs completament descuidat; els ministeris d'Instrucció Pública y de Foment, encarregats de desenvolupar nostra potencia intelectual y nostra forsa productiva, veuen constantment regatejats els seus pressupostos, y aixís hem de renunciar a tota esperansa de regeneració.

Mentres continuïn sense cultivar la major part de terres espanyoles; mentres les que's conreuen no donguin els rendiments que generosament donarien si les cuidessin com cal;

Notícies fresques

—¿Què diu, que ja torna a estar de cinc mesos?

—Aj, sí, filla! Y menos mal que sigui noia, perquè ara, ab això del servei obligatori, iquin trastorn si fos un xicot!...

mentres els governs no pensin en altra cosa que en la creació de nous impostos a la producció i noves taxes al comerç i a l'indústria, l'emigració a les Amèriques serà principalment espanyola, i qui sab si qualsevol dia vindran els riffenys a colonisar Espanya.

JEPH DE JESPU

ALIMENT comença la campanya contra l'immoralitat, inaugurada el diumenge al matí en el teatre Principal pels elements reaccionaris de Barcelona.

Ab que la pornografia es una llaga social que mereix ser combatuda, tots hi estem conformes; però ¿es que realment lo que els reaccionaris persegueixen ab la seva creuada es la pornografia?

Massa clar va veure's en el miting inaugural que altres ben diferents són els mobils que els inspiren. La pornografia i la pública corrupció de les costums no són en ells més que un pretext pera cantar les glories de la religió y maleir la llibertat.

Per això l'acte del diumenge va ser un fracàs, com ho seran tots els que per aquesta gent s'organisin. Ja ha passat el temps de les habilitats, o, per dirho més vulgarment, de les ensarronades.

Una cosa es la brutícia y un'altra l'hipocresia clerical.

Y voler combatre la primera pera entronisar la segona—cal que's ultramontans se'n convencin—es perdre tontament el temps...

Y malgastar els diners que'ls costa el lloguer dels locals ont celebren els mitings.

Quan el dissabte el president del Congrés pronuncià les sacramentals paraules: «Va a proceder a la votación definitiva de la ley de supresión de los Consumos», ¿saben quants diputats hi havia a la Cambra?

Vintitres. El fet—com solen dir els gazetillers—no necessita comentaris.

Lo que en tot cas necessita es una bona xiulada del país; una xiulada tremenda que demostrí als representants del poble lo satisfet que aquet està de la seva gestió parlamentaria.

Cada dos o tres dies, ara en un diari local, ara en un altre, apareix la mateixa gazetilla:

«S'assegura que un jove diputat a Corts, català, va a presentar querella davant dels tribunals contra un regidor lerrouxista, per chantaje y estafa.»

Bueno!... Que'l jove diputat presenti la querella; que'ls tribunals l'estudiïn; que'l regidor chantagista, si ho mereix, sigui condemnat; que se'l porti a presiri, o al pal, o allà ont en dret correspongui, però ¡per Júpiter!, prou logogrifos, prouombres xinesques y prou gazetilles misterioses... que al cap-d'avall potser no seran res.

Del natural. Coloqui entre dos individus: —Vostè es un pallasso!... —Y vostè un mamarratxo!... —Y vostè un canalla!... —Jo'l desprecio!... —A mi vostè no'm fa por!... —Ni vostè a mi!...

Aquet pintoresc diàleg no procedeix, com podria suposarse, del *Ninot*, ni de la Puda del «Mossega», ni de la Plassa de toros.

Tots aquets *chicolesos* s'han sentit al Parlament espanyol, en una tarda de sessió.

No; no es veritat que'l senyor Ruíz Valarino hagi abandonat la cartera.

Això són rumors que fan correr les oposicions pera molestar y crear dificultats al Govern.

Si en Ruíz Valarino deixa, per un quant temps no més, el ministeri de la Governació, es senzillament—aixís ho ha dit el senyor Canalejas—perquè no està gaire be de salut.

Lo que no s'ha pogut posar ben be en clar es la classe de dolencia que'l mortifica.

No se sab si es una reconada...

O que'ls diputats de la majoria l'han deixat a recó.

El dilluns va haverhi a casa d'en Maura una reunió d'ex-ministres conservadors.

¿Objecte de la junta? Circulen dues versions.

Uns diuen que'ls prohoms mauristes varen reunir-se en calitat de metges.

Altres asseguren que ho varen fer com enterradors.

Si es lo primer, ¿qui deu ser el malalt?

Si es lo segon, ¿qui serà el difunt?

SALLENT, 19 de Maig.

Verdaderament es escandalós lo que, d'un quant temps an aquesta part, ve succeint en la fabrica anomenada «Mal-pàs». Hi tenim un director tan gelós defensor dels interessos de l'amo, que pera millor vetllarlos no repara en sacrificar als treballadors. Y diem sacrificar, perquè no pot calificarse d'altra manera la conducta que dit director ve observant ab ells; de tal forma que fins l'aire pera respirar y la llum pera esclairar la vista els nega. Voldriem saber per quina raó té de glassar els vidres, de tancar hermèticament totes les obertures y d'adelantar l'hora de rependre el treball. ¿Podrà fundar les seves raons en ordres de l'amo, del gerent? No; perquè abans, ab els mateixos quefes, no succeia lo que ara ve passant. ¿Podrà fundar-les en el desitj que té d'afalagar als patrons? Això sí que ho creiem; però no podem menos de dirli que l'afalac als poderosos corre paralel ab l'avorriment dels humils, y que'l treball executat en condicions d'esclavatge, en un ambient d'odi, no es pas millor que'l que's realisa ab relativa llibertat. En cada pam del primer l'obrer hi veu l'enriquiment de l'amo contrastant ab la llur miseria; en el segon, si no pensa ab el burgès, al menos hi troba el goig del qui treballa pera cobrir les necessitats de llur familia.

Deixant de banda aquestes consideracions, lo més práctic fora que la junta local de Reformes Socials, ab l'arcalde al cap, girés una visiteta d'inspecció a la citada fabrica, y elevés a la superioritat el resultat de llur visita. L'higiene ho demana; l'esperit d'humanitat ho exigeix.

CORNELLÀ, 21 de Maig.

En aquet poble's repartiren dies enrera unes fulles clericals excitant als llanuts y insultant y calumniant l'ensenyansa laica y neutra.

Després ne surtiren unes altres refutant les citades y demostrant que mai les escoles laiques han sigut còmplices de cap crim, com ho han sigut les altres, essent firmades per un tal Vidal, qui feu ressaltar l'ignorancia dels catolics y els torrents de sang que ha costat la seva intolerancia religiosa, desde'ls martiris causats a Giordano Bruno fins al fusellament d'en Ferrer.

Doncs ara ha vingut el jove que serveix de vicari, y aquet tipu *la ha metido*. Dies enrera hi hagué un bateig, y per casualitat fou padrina una dona que d'apellidó's diu Vidal. Com si el sorprengué aquet nom, preguntà a l'interfecta si era de familia o parenta del Vidal firmant de les fulles, a lo qual contestà que no. Allavors dit vicari, cuidantse més de la pregunta que feu a la padrina que de batejar a la criatura, feu grans amenasses a l'autor de les fulles, dient que vagi alerta y amessantlo ab posarlo en gravíssima situació.

Lo que ha de procurar aquet jove torero es anar alerta ell ab lo que diu y cumplir ab la seva missió. Si no ho fa aixís, no li responem de la trencadissa.

Nova forma del privilegi

PROVAT pel Congrés el projecte de llei de servei militar obligatori, pot dirse que la seva promulgació es tan sols qüestió de dies. Manquen alguns formalismes—la sanció reial entre altres—

pera que aquesta nova reforma figuri en les nostres costums.

Pera que poguem celebrar la seva implantació està el projecte molt lluny d'esser lo que convindria. D'igual manera que la redempció a metallic desfigurà la llei de 1885, que estableix pera la totalitat dels espanyols el servei militar, el cumul immens d'esmenes y observacions afegides a la que ara s'ha votat, més que encaminades a establir una mida igualitaria entre els subdits de la nació, semblen dirigides a fer bo una vegada més l'expressiu y grafic proverbi de la nostra gent, segons el qual, *feta la llei, feta la trampa*. No altra cosa venen a esser les distincions que fan referencia a la reducció del temps de servei, a l'elecció de Cos, etc., etc.

El projecte dona al privilegi una nova forma, ja que, si be es veritat que obliga a pobres y rics a anar a les files, concedeix an aquets la ventatja d'estarhi no més uns mesos, y el dret d'escullir l'arma que millor s'adigui ab els seus gustos.

Inutil dir que hi hagué alguns republicans que s'apressuraren a combatre un projecte que, sobre deixar an en Canalejas tan mal parat, tan poc diu en favor de la serietat y la rectitut del govern liberal. A ningú que tingui un mitjà concepte de lo que la justicia es y significa pot semblarli be que en un país que s'alabarà de posseir el servei militar obligatori hi hagi qui's passi a les files una temporada, en tant s'obliga a uns altres a estarhi per espai d'uns mesos. L'injusticia que d'aquet fet se desprèn salta a la vista del més llec. A procedir de bona fe, haurien tingut en compte els autors del projecte que, lluny de modificar el seu esperit l'actual llei de reclutament, agrava la seva injusticia el fet incompreensible de que tinguin pera'ls

individus pertanyents a les ordres religioses el mirament injustificat que suposa disposar que, un cop ordenats, passin els fals a prestar aquells serveis que, en virtut del seu sagrat (?) ministeri, els corresponen.

Els conservadors han lograt demorar per dos anys l'implantació del projecte, extrem aquet importantíssim y que'l Congrés ha rectificat. Ab això y la serie d'objeccions oposades pel Senat a la reforma, pot dirse que ha perdut el projecte de llei de servei militar obligatori el seu encís, havent desaparegut per complert l'interès que en un principi hagués pogut despertar. S'han confirmat així les justes prevencions que les manyes secretes dels clericals y conservadors han inspirat sempre als vers demòcrates, que contemplen com una vegada més cau en Canalejas, víctima de la seva indecisió y la seva manca de voluntat.

Poca cosa hem d'esperar de l'implantació de la nova llei. La seva bondat y la transcendencia que pera'l poble puga tenir queden provades ab el fet significatiu de que ni tan sols per compliment s'hagin pres la molestia d'impugnarla els representants de l'extrema dreta que seuen al Congrés. La causa primera del seu silenci podríem trobarla, potser, en els dos anys que tardarà a implantarse, espai de temps més que suficient pera que les boires que entelen avui el cel del Marroc s'hagin esvait d'una vegada, dissipant tot temor de que de nou la sang espanyola tinga de vessarse en terres d'Àfrica.

El projecte de llei de servei militar obligatori es digne parió del d'Associacions. Un y altre proven clarament lo que dels governs de la monarquia pot esperarse, a l'hora que són la millor resposta a la veu dels republicans que, per no creure en les embestides y en l'esperit reformador d'en Canalejas, ens titllen d'inopertuns y *estripa-qüentos*.

BAC DE RODA

¡Oh, la supressió!

Després d'haver llegit ab molta calma la ressenya que'ls diaris venen fent de l'acte generós d'en Canalejas suprimint els Consums, un feligrès que no té pel de tonto, perquè es calvo, y, ademés, perquè mai beu a galet, se posa a meditar sobre l'assumpte y a parlà ab ell mateix en alta veu.

—¡Els Consums suprimits!—diu el nostre hèroe.

¿Acceptemho?... ¡Ja està!... Perfectament. Segons els inventors de la reforma, tan bon punt entri en ús la nova llei, l'Espanya, cor que vols, cor que desitges, quedarà convertida en un Edèn. Desgravats tots els vins, desde'l més magre fins al gran priorat y el moscatell; desgravades les carns de totes menes, lo mateix la de porc que la de be; abolits els impostos que avui paguen els bolets, la viram, la cassa, el peix, els plàtans, els espàrrecs, els maduixes, les sindries, els melons y el julivert; deslliurades de pagos les farines, y l'arròs, y les vetes, y els fideus, y els ous, y les verdures, y les fruites, el poble viurà aquí'l mateix que un rei, y la seva modesta, honrada taula, serà lo que una taula té de ser.

Tot això es molt bonic—segueix dient l'hòme;— però hi veig un petit inconvenient. ¿Què'n treuré de que tot surti barato, y les gallines vagin a dos tres, y's vengui el salmó fresc a ral la tersa y a pesseta les ostres de *Marén*, si els senyors que a Madrid ens desgovernen m'han deixat ja fa temps tan peladet que fins per menjar pa sucat ab oli jo sé be els grans apuros en que'm veig?

Se'ns treuen els Consums!... Per trets donemlos. De resultes d'això, s'abaixa el preu de tot lo que serveix per menjá y beure; mes si ab lo que ara guanyo, escassament pago el pis, y'm vesteixo, y duc la càrrega de la dona, y la sogra y els baillets, encara que a la tenda hi hagi llonzes, y a la pescateria hi trobi peix,

y l'arròs de divuit se posi a quinze, y el bacallà de dotze baixi a deu, per'anarho a comprar ¿d'ont trauré els quartos?... ¡Això es lo que voldria sapiguer!

C. GUMA

La qüestió del Marroc

El poble y la guerra

EN aquesta qüestió del Marroc hi ha coses discutibles. Se pot discutir si es o no convenient una acció militar espanyola; si aquella terra africana ofereix o no un avenir al comerç, a l'industria y als obrers espanyols; si la conquesta de la zona nord del Marroc per part Espanya es, pera aquesta, qüestió de vida o mort. Però, per damunt de tot això, hi ha una cosa indiscutible, evident, innegable: el poble espanyol no vol la guerra.

Així, doncs, el govern que provoqui un conflicte armat cometrà una torpesa o tindrà un encert, tant se val; en un y altre cas, obrarà contra la voluntat de l'immensa majoria dels espanyols.

Aquí hi ha la diferencia més grossa, més important, entre la situació d'Espanya en temps de les guerres colonials y la situació d'avui. Aleshores l'opinió, esbojerrada, era més aviat esperó que fre dels governants. Els mateixos partits republicans, llevat del federal, volien l'extermini dels *filibusteros* y dels *yankees*, y censuraven al govern per poc energic y per poruc.

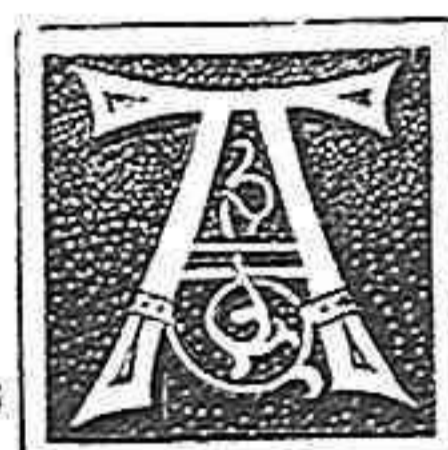
En aquestes condicions, els ineptes homes de la desfeta tenien, en realitat, una excusa. «El poble's empenyia», podien dir. Y de les terribles responsabilitats d'aquelles guerres desgraciades una bona part ne queia sobre això que s'en diu *opinió*. Dirigents y dirigits, tots tenien la seva part de culpa.

Ara no hi es tal excusa. Ara la responsabilitat de la tragedia es tota pera'ls governants. No hi ha un poble que'ls empenyi cap a l'Àfrica. No hi ha una corrent d'opinió que demani aventures y gallardies. El cas, per tant, es molt diferent. Ja's vegé que 1909 no era igual que 1898.

A les darrerries del passat sigle, el poble tenia el drap vermell davant dels ulls y estava atabalat per la marxa de *Cádiz*. No s'adonava dels propis dolors, de la sang y de l'or que perdía a raig fet. Se trobava en una mena d'insensibilitat, com si l'haguessin cloroformisat moralment. Quan se despertà d'aquell estat sentí la ira de l'engany, el desitj de la revenja. Però estava tan debil, tan exangüe, tan aixafat, que no tingué forces pera revoltarse, y hagué de sofrir la vergonyosa humiliació de veure com seguïen governantlo y explotantlo les mateixes colles polítiques, els mateixos potentats y els mateixos periodistes que havien portat el navili a estellarse contra les roques.

D'aleshores ensà les circumstancies han canbiat. No té el nostre poble tota la forsa ni totes les llums que li calen. Però, al menos, està despert y vigila. Que'ls governants vigilin també...

FULMEN

Nova York un agent de policia ha matat d'un tiro a un negre que, apostat en una cantonada, revólver en mà, ¡pim, pam!, agredia a tots els tranzeunts que se li posaven a tret.

No sabem lo que l'autoritat deurà ferli ara al matador; però, si la cosa hagués succeït aquí, ¡ja estaria fresc el pobre polisón!

De bones a primeres comensarien per acusarlo d'haver trepitjat l'autonomia individual del negre.

Y després dirien que, al matarlo, l'agent de policia l'havia interromput en l'exercici d'una diversió perfectament licita.

AVIS

El pròxim dissabte, NÚMERO EXTRAORDINARI DE dia 3 de Juny, LA CAMPANA DE GRACIA

En ell se comensarà la publicació de l'interessant treball històric, L'Italia clerical y aristocràtica 8 planes * Caricatures d'actualitat * 10 centims

Les visites del doctor Valeriano

—Reparo que ve molt sovint el metge.
—¿Sab què vol dir això? Que'l malalt deü estar de gravetat.

Y ab això potser tindrien raó. Perquè, total, ¿què feia el negre? Tirar al blanc.

¡Ai, ai, ai!...

Pera aconseguir que'ls diputats de la majoria compareguin al Congrés, quan menos a votar, el senyor Canalejas se veu obligat a escriure'ls cartes, per cert no massa carinyoses, recordantlos quins són els devers del perfecte ministerial.

Mal van les coses quan es necessari acudir a semblants recursos.

D'això a que'ls amics tebis se'n vagin... a un altre camp, ja ho deü sabè en Canalejas, no hi ha més que un petit pas.

Les delícies de l'aeroplà.

A prop d'Odessa (Russia) s'hi celebrava l'altre dia un concurs d'aviació.

Y ab tan brillant exit va realitzar-se la festa que un sol aeroplà que caigué sobre'l public va matar cinc espectadors, ferintne, ademés, un centenar, molts d'ells d'una manera gravíssima.

En vista d'això, ¿no opinen que, aixís com s'inventen remeis contra el cólera o contra la febre groga, ha arribat ja l'hora de que se'n inventi un contra l'aeroplà?

Perquè, desapassionadament calculat, ens sembla que, a proporció, més víctimes fa avui aquet modern aparato que cap de les més antigues y acreditades epidèmies.

Els pelegrins que van a Lourdes han ensajat un himne.

Se'ns diu que la lletra del cant es del mistic versaire Xavier Viura.

Desitjem que, pera referse de l'ensopegada de *Les flames*, l'ilustre poeta obtingui un bon exit ab aquets goigs a la miraculosa Verge.

Pensi que si els seus versos agraden serà també un exit pera la santa.

Perquè no deixarà de ser un miracle, y gros.

L'ajuntament de Valencia ha nomenat an en Canalejas regidor honorari.

A l'enterarse d'aquesta nova, un ciutadà de Barcelona exclamava:

—Ditxosos els valencians, que al menos ne tenen un!

No té tota la raó, el ciutadà ironic.

Aquí no consta que tinguem regidors honoraris, però tothom sab que'ns els fem. Precisament pels honoraris es que molts volen anar en candidatura.

Ahir, al Teatre Nou, varen donarnos *La Caricatura del general*.

Si en comptes de donarse en un teatre s'arriba a donar en les planes d'un periodic satiric, ja m'imagino el resultat...

Un exit complert pera l'autor de la *caricatura!*

Entre els oradors del miting del diumenge hi havia tot un doctor en medecina que va dir que pera acabar ab les immoralitats de l'Edèn lo millor seria que anessim tots a missa.

La frase d'aquet metge, que's diu Anguera, va tenir molt exit.

No obstant... Me sembla que *anguera* tingut molt més si en comptes d'entretenerse en dir tonteries hagüés presentat un suero *anti-pornografic*.

Nihil novum...

S'ha adoptat en certes clíniques estrangeres un nou sistema de curació per medi de la són. Ja fa anys que'n coneixem una d'aqueixes clíniques nosaltres.

El Senat espanyol.

Pio X ha excomunicat al celebrat poeta D'Annunzio pel seu darrer drama *El martiri de Sant Sebastià*, estrenat a París no fa gaires dies.

Què volen que'ls digui! Una excomunió abans de l'estrena'm fa mala espina.

Considero que això deü ser un truc de propaganda...

Fixinshi be, y veuran que tot això té l'aspecte d'*annunzio*.

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2192

- 1.ª XARADA I.—*Disfrutaria.*
- 2.ª Id. II.—*Cafeter.*
- 3.ª Id. III.—*Esponella.*

- 4.ª ANAGRAMA.—*Via-Avi.*
- 5.ª CONVERSA.—*Rita.*
- 6.ª TARGETA.—*La carne flaca.*
- 7.ª JEROGLIFIC I.—*Un manresà de l'any vuit.*
- 8.ª Id. II.—*L'Art no té fi.*

XARADES

I
Una vocal la *primera*,
segona vegetal es,
y en les cases de pagès
quasi sempre hi ha *tercera*;
pescant en bassa, en riera
o en altre lloc adequat,
bastant bo es el *quart girat*;
y *tot*, breu composició
de satirica expressió
y de sentit refinat.

A. B. C.

II
Ojo ab les noies, Mateu;
segona y tersa total,
sab això, no serà el mal
per *prima-dos* serà teu.

PEP SABATÉ

III
Dos-invers Tot sempre diu
que'l *tres-hu* no *tres* fa mal,
y el diumenge el varen veure
més borratxo que un barral.

RAMON VALLS

ANAGRAMA
A la Rambla, l'altre dia,
un *total* varem comprar;
tenia mal a una pota,
y ab *tot* li varem curar.

R. VALLS Y CAMPS

TARGETA

CARME SOLTER

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el titol d'una comedia catalana.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

CONVERSA

—Ramon, ¿vols venir demà al Tibidabo?
—Que serem gaires?
—No, l'Ambrós, en Domingo y el meu cosí.
—Y quin cosí?
—Però, si ja te l'he anomenat.

EUDALD SALA

Als nostres lectors

En el número extraordinari del vinent dissabte, 3 de Juny, comensarà LA CAMPANA DE GRACIA a publicar, en forma de folletí,

L'Italia clerical y aristocrática

al sigle XVIII,
vista per un personatge francès.

SUMARI:

—Còm se feia un Pare Sant.—Del presiri al Còncave.—Els cardenals tal com eren.—El nepotisme a Roma.—El teatre ab capellans y oració.—Les causes contra els marits impotents.—L'adulteri reglamentat.—Cortisanes y castrats.—La castetat.—La justícia.

L'Italia clerical y aristocrática

constituirà una publicació sensacional, que indubtablement cridarà l'atenció dels nostres lectors, y anirà apareixent en els següents números.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olin, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª